

DE NYE PROFESSOROPPRYKK - EN OVERSIKT

1. Innledning

Stortinget vedtok i 1991 å gi adgang til personlig opprykk til professor basert på oppnådd kompetanse uavhengig av ledige stillingshjemler. Høsten 1992 la KUF fram nærmere retningslinjer for den nye opprykksordningen og våren 1993 fikk hele 201 personer opprykk til professor etter nyordningen. Ytterligere 253 personer søkte om å bli bedømt for slikt opprykk og deres "sak" er nå under sakkyndig bedømmelse etter Departementets retningslinjer. Nyordningen gjelder bare for fulltidsprofessorer (professor I-kategorien).

I dette notatet gir vi en samlet oversikt over de nye opprykkene - såvel som de som nå søker slikt opprykk. Tallene relateres til de professorer man hadde i Norge i 1991 - den siste tilgjengelige opptellingen basert på Utredningsinstituttets Forskerpersonalregister. Dataene om opprykk er samlet inn direkte fra aktuelle læresteder og de regionale høgskolestyrene. Oppgaver over søknader om bedømmelse er innhentet fra Universitetsrådet.

2. Hovedbildet

Tabell 1 viser at vi hadde vel 1.300 professorer ved de norske lærestedene i 1991, at vi fikk 201 kompetanseoppnykk våren 1993 m.a.o. en økning på ca 15%. I tillegg har 253 personer søkt slikt opprykk i 1993.

Tabell 1 Oversikt over professorer i 1991, personer som har fått kompetanseoppnykk til professorer i 1993 og de som har søkt om å bli professorkompetent i 1993.

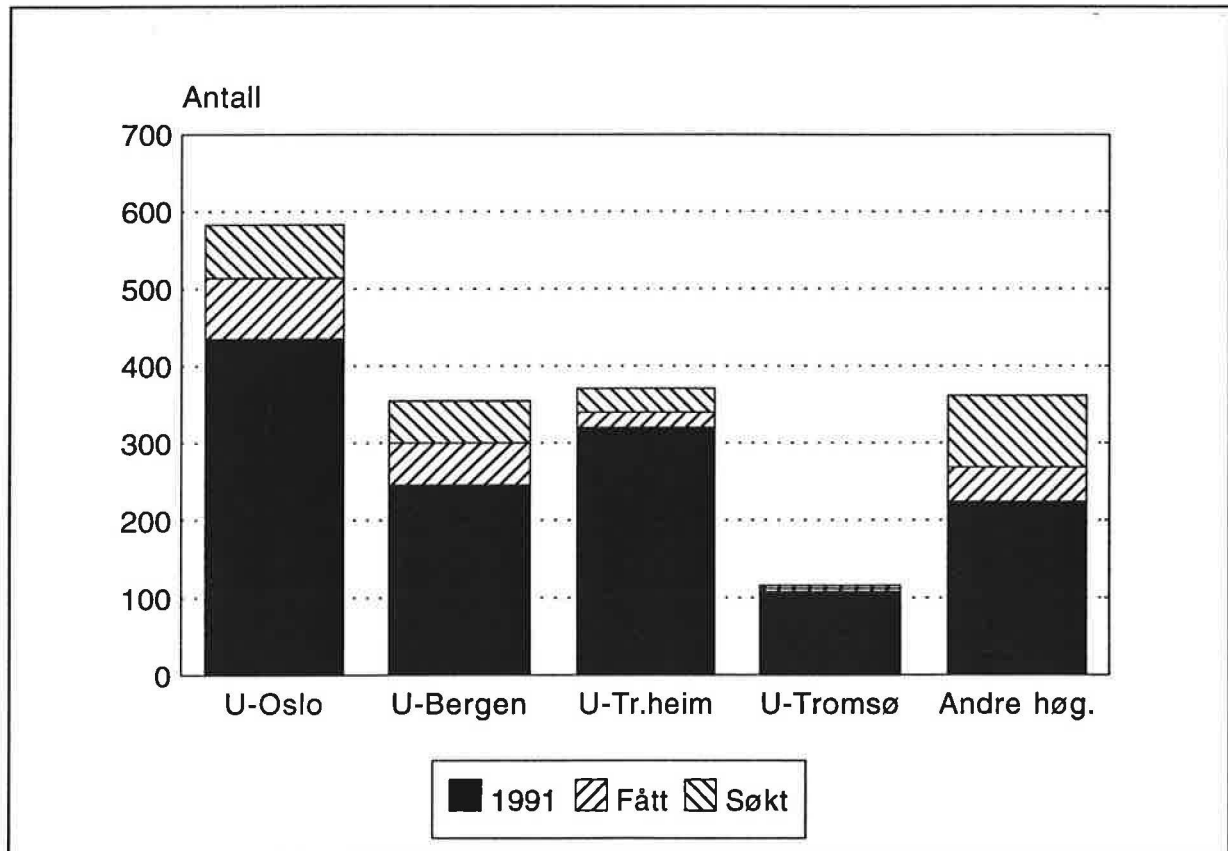
Lærested	Prof. pr. ¹ 1991	Nyoppnykk i 1993	Søkt i 1993
	Sum	Sum	Sum
U-Oslo	435	79	69
U-Bergen	246	54	55
U-Trondheim	320	20	31
U-Tromsø	108	4	4
Vit.høgsk.	204	18	36
Reg.sektor	20 ²	26	58
Sum	1333	201	253

¹ Bare professor I er med i tabellene.

² Primært knyttet til siv.øk. og siv.ing. utd. i regionene.

Vi konstaterer at universitetene med unntak av Universitetet i Tromsø dominerer bildet. Men interessant nok fikk 26 personer opprykk i den regionale høyskolesektoren - og hele 58 personer fra sektoren søker nå om et slikt opprykk. Figur 1 gir et visuelt bilde av de samme størrelsesforhold. Nærmere 90% av opprykkene skjedde fra førsteamanuensis nivå. Denne andelen er noe mindre for den nye søkergruppen.

Figur 1 Antall professorer i 1991, fått opprykk og søkt om opprykk i 1993 etter lærested.

3. Opprykk etter kjønn

Tabell 2 viser det samme som Tabell 1, men nå også fordelt etter kjønn. Vi konstaterer at nyordningen i første omgang ikke ledet til at flere av professorene i Norge nå er kvinner - relativt sett. Blant dem som fikk opprykk var 12 kvinner - dvs. 6% av det totale opprykkstall på 201. Samtidig var 113 professorer i 1991 kvinner eller 9%. Kvinneandelen er følgelig redusert noe som følge av den første opprykksrunden - til 8%.

Dette er nok i noen grad en konsekvens av de spesielle rekrutteringstiltak som har vært gjennomført for rekruttering av kvinner til professorater i de senere år. Også Universitetet i Tromsø peker seg ut med få opprykk av denne karakter, trolig en følge av sterk ekspansjon i professortallet i de senere år - bl.a. gjennom omgjøringer. I alle de følgende tabeller skiller vi mellom kvinner og menn.

Tabell 2 Oversikt over professorer i 1991, personer som har fått kompetanseopprykk til professor i 1993 og de som har søkt om å bli professorkompetent i 1993, fordelt etter kjønn.

Lærested	Prof.I pr. 1991			Nyopprykk i 1993			Søkt i 1993		
	Menn	Kv.	Sum	Menn	Kv.	Sum	Menn	Kv.	Sum
U-Oslo	380	55	435	72	7	79	64	5	69
U-Bergen	220	26	246	52	2	54	50	5	55
U-Trondh.	306	14	320	20	-	20	28	3	31
U-Tromsø	100	8	108	4	-	4	2	2	4
Vit.høgsk.	194	10	204	17	1	18	32	4	36
Reg.sektor	20	-	20	24	2	26	53	5	58
Sum	1220	113	1333	189	12	201	229	24	253

Tabell 2 viser at kvinneandelen for opprykkene i 1993 var mindre enn 10% for alle lærestedskategoriene i tabellen. Kvinneandelen er noe høyere blant dem som nå søker, men andelen er fortsatt bare 10% eller under for alle lærestedskategoriene.

4. Opprykk etter lærested

Tabell 3 spesifiserer i større utstrekning enn Tabellene 1 og 2 lærestedstilknytningen for dem som fikk opprykk og som søker opprykk. Vi konstaterer at opprykkene i den regionale sektor, i all hovedsak er konsentrert til distriktshøgskolene/høgskolesentrene. Blant dem som nå søker opprykk er også de øvrige skoleslag representert selv om distriktshøgskolene fortsatt dominerer. Forøvrig merker vi oss at hele 13 personer ved Norges Musikkhøgskole søker opprykk. I Tabell 4 er opprykkene/søknad om opprykk også fordelt etter fylke. Rogaland dominerer bildet i begge henseende.

Tabell 3 Antall personer som har fått professoropprykk i vårsemesteret 1993 og søkte om slikt opprykk i 1993 fordelt etter lærested og kjønn.

Lærested	Fått opprykk i 1993			Søkt om opprykk i 1993		
	Menn	Kv.	Sum	Menn	Kv.	Sum
U-Oslo	72	7	79	64	5	69
U-Bergen	52	2	54	50	5	55
U-Trondheim	20	-	20	28	3	31
U-Tromsø	4	-	4	2	2	4
NLH-ÅS	8	1	9	15	2	17
NVH	4	-	4	2	1	3
Norges Handelshøg.	2	-	2	-	-	-
Arkitekthøg. i Oslo	2	-	2	3	-	3
Norges Idrettshøg.	1	-	1	-	-	-
Norges musikkhøg.	-	-	-	12	1	13
DH/Høgskole-sentra	23	2	25	30	3	33
Ingeniørhøg.	-	-	-	7	-	7
Pedagogiske høg.	1	-	1	6	-	6
Andre skoler ¹	-	-	-	10	2	12
Sum	189	12	201	229	24	253

¹ Andre skoler inneholder Bibliotekshøgskolen, Sosialhøgskole, Yrkespedagogisk høgskole, Musikkonservatorium, Høgskole for førskolelærere og Statens lærerhøgskole i forming.

Tabell 4 spesifiserer de 26 professoropprykkene i den regionale sektor. Vi konstaterer at hele 16 av disse stammer fra Rogaland.

Tabell 4 Professoropprykk ved det regionale høgskolesystemet i 1993 fordelt på fylke og kjønn.

	Fått opprykk i 1993			Søkt opprykk i 1993		
	Menn	Kv.	Sum	Menn	Kv.	Sum
Agder	2	-	2	7	-	7
Buskerud	-	-	-	1		1
Finnmærk	-	-	-	1	-	1
Hedmark	-	-	-	1	-	1
Hordaland	-	-	-	1	-	1
Nordland	1	-	1	1	1	2
Oppland	2	-	2	4	1	5
Oslo	-	-	-	7	1	8
Møre og Romsdal	-	-	-	6	2	8
Nord-Trøndelag	-	-	-	1	-	1
Rogaland	15	1	16	12	-	12
Sogn og Fjordane	-	1	1	-	-	-
Sør-Trøndelag	-	-	-	3	-	3
Telemark	2	-	2	3	-	3
Vestfold	-	-	-	2	-	2
Østfold	2	-	2	3	-	3
Sum regionale høgskoler	24	2	26	53	5	58

5. Opprykk etter fagområde

Tabell 5 viser de respektive opprykkene fordelt på universitetenes fagområder slik disse er definert i FoU-statistikken. Vi finner at både opprykk og søknader om slike forekommer noe hyppigere i Mat-nat området enn de øvrige fagområder.

Tabell 5 Fordeling på fagområder ved de 4 universiteter og andre læresteder.

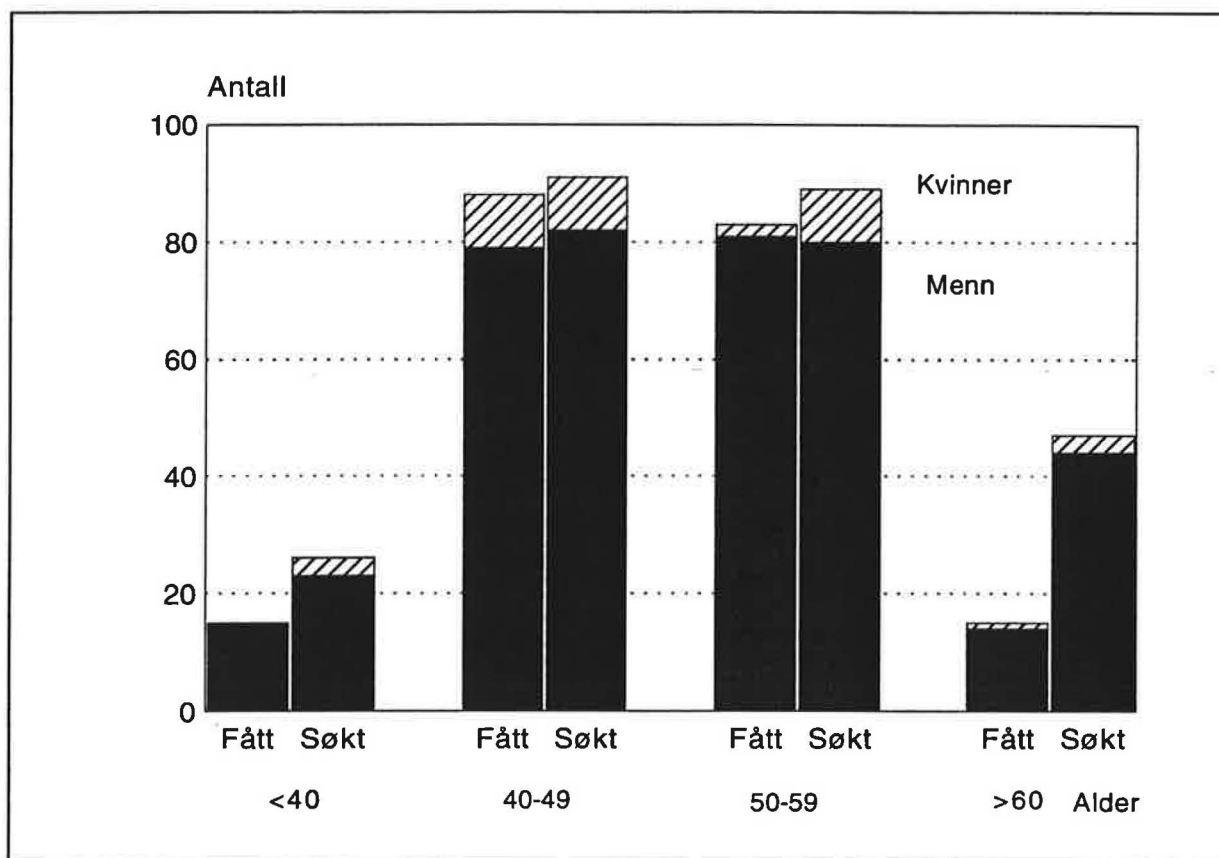
Fagområder ved univ./ andre læresteder	Prof.I pr. 01.10.91	Nyopprykk i 1993	Søkt i 1993
Humaniora	204	30	20
Samfunnsvitenskap	177	29	12
Matematikk/naturvitenskap	260	54	69
Medisin	235	33	31
NTH	233	11	27
Andre vitenskapelige høyskoler	204	18	36
Regionale høyskoler	20	26	58
Sum	1333	201	253

Vedlegg 1 spesifiserer denne oversikten ytterligere - på fakultet og lærested.

6. Opprykk etter alder

Figur 2 viser de som fikk opprykk og de som har søkt om slikt fordelt etter aldersintervaller. (Tallmaterialet er gjengitt i vedlegg 2). Vi merker oss betydelig likhet i fordelingene mellom "opprykk" og "søknad om opprykk" i så henseende. Dog er innslaget av kategoriene yngre enn 40 år og eldre enn 60 år større i søknadsgruppen. Vi konstaterer også at ingen kvinne under 40 år fikk opprykk.

Figur 2 Aldersfordeling fordelt på kjønn på de som har fått og de som har søkt om professoropptrykk i 1993.

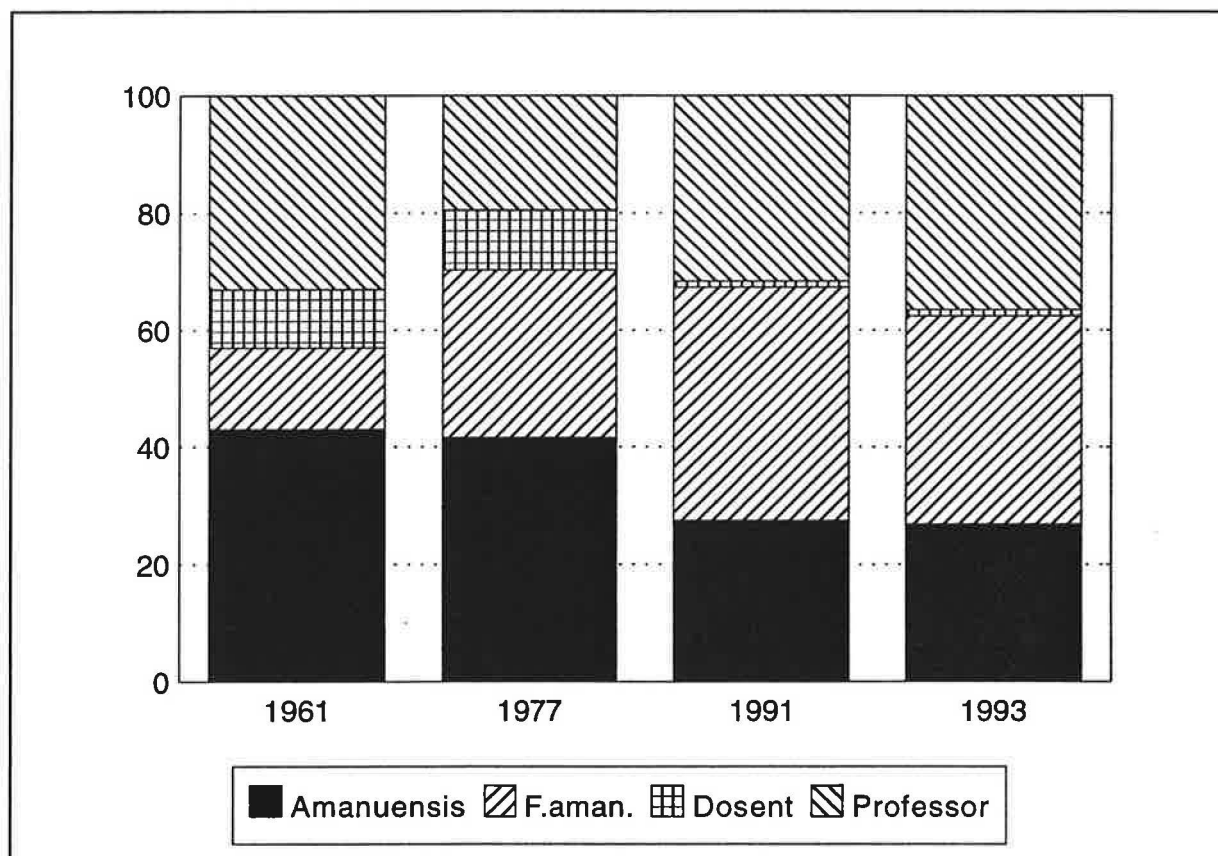
7. Utvikling over tid - sammenligninger

Tabell 6 og Figur 3 viser tallet på fast personale (dvs. de som er lønnet over institusjonenes grunnbudsjetter) i h.h.vis 1961, 1977 og 1991, fordelt etter stillingskategori. Vi har også inkludert et anslag for 1993. Professorandelen er trolig anslått for lavt som følge av at omgjøringer i 1992 og 93 budsjettet først fanges opp i forskerpersonalregistret for 1993.

Tabell 6 Fast personale (lønnet over grunnbudsjett) ved universiteter, vitenskapelige høyskoler og distrikthøgskoler i 1961, 1977 og 1991. Totalt og herav kvinner.

Stillings- grupper	1961		1977		1991	
	Tot.	Kv.	Tot.	Kv.	Tot.	Kv.
Professor	290	3	632	21	1333	113
Dosent	93	5	332	18	45	1
Førstestillinger	122	8	930	86	1681	259
Amanuensisgruppe	386	53	1351	250	1156	325
Sum fast person.	891	69	3245	375	4215	698

Figur 3 Fast personale i U&H-sektoren (inklusive DH) etter stillingskategori i 1961, 1977, 1991 og anslag for 1993

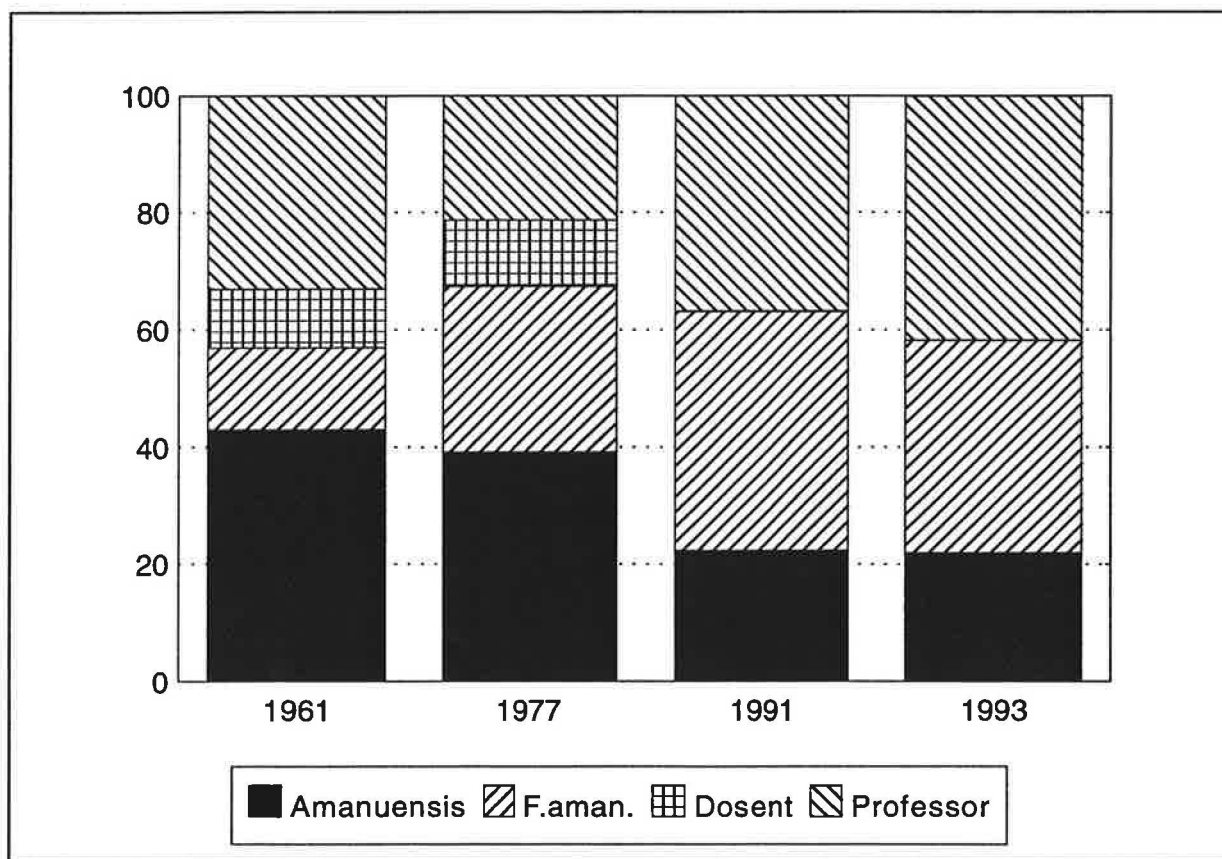

Tabell 7 og figur 4 viser de tilsvarende tall som foran, men denne gang eksklusive distrikthøgskolene.

Tabell 7 Fast personale (lønnet over grunnbudsjett) ved universiteter og vitenskapelige høyskoler i 1961, 1977 og 1991. Totalt og herav kvinner.

Stillings- grupper	1961		1977		1991	
	Tot.	Kv.	Tot.	Kv.	Tot.	Kv.
Professor	290	3	632	21	1329	113
Dosent	93	5	332	18	2	-
Førstestillinger	122	8	841	86	1470	237
Amanuensisgruppe	386	53	1159	227	805	253
Sum fast person.	891	69	2964	352	3606	603

Figur 4 Fast personale ved universiteter og vitenskapelige høyskoler etter stillingskategori i 1961, 1977, 1991 og anslag for 1993

8. Vedlegg 1 og 2

Vedlegg 1 Opprykk etter fakultet og lærested

Tabell 1 Personlig opprykk til professor etter kompetanse ved Univ. i **Oslo** fordelt på fakultet og kjønn pr. 10.6.93.

Fakultet	Menn	Kvinner	Sum
Historisk/filosofisk	11	4	15
Teologisk	1	-	1
Matematisk/naturvit.	28	-	28
Medisinsk	11	-	11
Odontologisk	6	-	6
Samfunnsvitenskapelig	14	2	16
Senter for lærerutd. og skoletjeneste	1	1	2
Sum	72	7	79

Tabell 2 Personlig opprykk til professor etter kompetanse ved Univ. i **Bergen** fordelt på fakultet og kjønn pr. 10.6.93.

Fakultet	Menn	Kvinner	Sum
Historisk/filosofisk	11		11
Matematisk/naturvit.	18	1	19
Medisinsk	13		13
Odontologisk	2		2
Samfunnsvitenskapelig	4	1	5
Psykologisk	4		4
Sum	52	2	54

Tabell 3 Personlig opprykk til professor etter kompetanse ved Univ. i **Trondheim** fordelt på fakultet og kjønn pr. 10.6.93.

Fakultet	Menn	Kvinner	Sum
Historisk/filosofisk	2	-	2
Matematisk/naturvit.	5	-	5
Medisinsk	1	-	1
Arkitekt	3	-	3
Bygg	1	-	1
Elektro	2	-	2
Kjemi	2	-	2
Maskin	3	-	3
Arkeologi - VM	1	-	1
Sum	20	-	20

Tabell 4 Personlig opprykk til professor etter kompetanse ved Univ. i **Tromsø og Norges Fiskerihøgskole** fordelt på fakultet og kjønn pr. 10.6.93.

Fakultet/institutt	Menn	Kvinner	Sum
Inst.for samfunnsvitenskap	2	-	2
Inst.for biologi og geologi	1	-	1
Norges Fiskerihøgskole	1	-	1
Sum	4	-	4

Tabell 5 Personlig opprykk til professor etter kompetanse ved de **Vitenskapelige høyskolene** pr. 1.8.93. (Ekskl. DH)

Lærested	Menn	Kvinner	Sum
Norges Landbrukshøgskole	8	1	9
Norges Handelshøgskole	2	-	2
Norges veterinærhøgskole	4	-	4
Arkitekthøgskolen	2	-	2
Norges Idrettshøgskole	1	-	1
Sum	17	1	18

Disse skolene har ikke tildelt automatiske opprykk etter 1.1.93: Det Teologiske Menighetsfakultet, Norges Musikkhøgskole, Misjonshøgskolen, Norsk Lærerakademi og Handelshøgskolen BI

Vedlegg 2 Personer med opprykk/søkt om opprykk fordelt på alder

Tabell 1 Aldersfordeling på de som har blitt professorer etter kompetanseopprykk i 1993

Lærested	<40		40-49		50-59		>60		Sum	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
U-Oslo	-	9	5	32	2	24	-	7	7	72
U-Bergen	-	2	1	20	-	26	1	4	2	52
U-Trondheim	-	2	-	7	-	11	-	-	-	20
U-Tromsø	-	-	-	4	-	-	-	-	2	4
Andre vit.	-	1	1	6	-	7	-	3	1	17
Regional sektor	-	1	2	10	-	13	-	-	2	24
Sum	0	15	9	79	2	81	1	14	12	189

M= Menn

K= Kvinner

Tabell 2 Aldersfordeling på de som har søkt om å bli vurdert som professorkompetent i 1993

Lærested	<40		40-49		50-59		>60		Sum	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
U-Oslo	-	6	3	21	1	22	1	15	5	64
U-Bergen	1	5	1	18	3	20	-	7	5	50
U-Trondheim	-	5	1	10	2	10	-	3	3	28
U-Tromsø	1	-	1	2	-	-	-	-	2	2
Andre vit.	1	4	2	13	1	7	-	8	4	32
Regional sektor	-	3	1	18	2	21	2	11	5	53
Sum	3	23	9	82	9	80	3	44	24	229

M= Menn

K= Kvinner